

Terra Nova

Een Ecologische Zone in Winsum

in de gemeente Het Hogeland

Gebiedsontwikkeling vanuit PGWH

V 1.4

6 oktober 2023

© Hille Meetsma, programmamanager

Datum	Omschrijving aanpassing	Versienr
17 december 2022	Uitbreiding n.a.v. gesprek met gemeente Het Hogeland	V0.5
17 mei 2023	Bijgesteld naar laatste inzichten	V0.6
29 mei 2023	Bijgesteld naar laatste inzichten	V0.7
1 augustus 2023	Bijgesteld naar laatste inzichten	V0.8
8-23 augustus	Calculaties ingevoegd	V0.9
28 september 2023	Toevoegen visie op risico en mogelijke verloting	V 1.2
6 oktober 2023> e.v.	Plan uitbreiden	V1.3

Inhoudsopgave toont de onderdelen waarover geschreven is

V 1.4 20231023

Inhoudsopgave

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING

TOTALE PLAN, DE DROOM

EEN PROJECT VOOR EN DOOR WINSUM _____

PGWH, VOORFINANCIERING EN RISICO _____

STICHTING TERRA NOVA WINSUM (sTNW) _____

BEWONERS COÖPERATIE _____

OVERZICHT STRUCTUUR _____

ONDERWIJS _____

GROENE HART BIJ DE STAD _____

SDG NEDERLAND _____

TERRA NOVA, DE ECOLOGISCHE ZONE

NOORDZIJDE: _____

VOEDSELTUIN, CA 1,25HA _____

VOEDSELBOS, CA 1,25HA _____

ZONNEPARK, CA 1,25-1,5HA _____

DORPSMOLEN, CA 0,25HA _____

OPSLAG ENERGIE EN OPLADEN VERVOERSMIDDELEN _____

VOORLOPIG STANDPUNT OVER ENERGIE _____

RUIMTE VOOR ANDERE ZAKEN, EDUCATIE EN BEWUSTWORDING _____

ZUIDZIJDE _____

BEZINNINGSTUIN _____

Ontmoetingsplek _____

Bloemen en planten _____

Kunst _____

TINY HOUSES EN IETS GROTER _____

Uitgangspunten Tiny Houses _____

Iets groter, de Flexwoning of Tiny'-woningen _____

Aantallen _____

Toewijzing _____

Gereserveerde plaatsen _____

Verzoek tot vertrek _____

CENTRALE VOORZIENINGEN _____

OP HET TERREIN ZELF _____

Financiering paden/nutsvoorzieningen _____

GEMEENTE HET HOGELAND _____

OPLEVERING NA EINDE LOOPTIJD _____

INDIEN GEEN VERLENGING _____

Noordzijde _____

V 1.4 20231023

Zuidzijde _____

BEGROTING & FINANCIERING ZUIDZIJDE

ALGEMEEN, UITGANGSPUNTEN _____

Risico's _____

KOSTEN BOUWRIJP MAKEN _____

Financiering _____

Smalle beurs _____

VOOR WIE _____

BOUW DOOR BEWONER _____

BOUW DOOR STICHTING (OF VIA PGWH) _____

VERLOTING TINY HOUSE _____

INKOMSTEN _____

SAMENVATTING** _____

WONINGEN _____

PACHT GROND TINY HOUSES, JAARLIJKS _____

PACHT INCLUSIEF OVERIGE DELEN, JAARLIJKS _____

INSCHRIJVINGSKOSTEN KAVEL, EENMALIG _____

DIRECTE KOSTEN C.O. AFDRACHTEN, JAARLIJKS _____

OVERIGE OPBRENGSTEN _____

Logeerplek _____

Ontmoetingsruimte _____

FINANCIËLE PARTNERS, O.A. SUBSIDIES? _____

SUBSIDIEMOGELIJKHEDEN/TE ONDERZOEKEN _____

BEGROTING & FINANCIERING NOORDZIJDE

ALGEMEEN, UITGANGSPUNTEN _____

INSPIRATIETUIN TOTAAL _____

VOEDSELBOS _____

VOEDSELTUIN _____

ZONNEPARK _____

DORPSMOLEN _____

INSPIRATIETUIN, EDUCATIE _____

JURIDISCH

TE REALISEREN OVEREENKOMSTEN _____

Inleiding

De Kerk heeft eeuwenlang een centrumfunctie gespeeld in het dorp. Vaak zichtbaar met een kerktoeren die nu verworpen zijn tot ijkpunten in de tijd.

Zo ook in Winsum en Halfambt, de [Protestantse Gemeente Winsum-Halfambt \(PGWH\)](#), waar de kerk steeds meer andere functies omarmt. We zijn een actieve gemeente die ontstaan is uit de samenvoeging van eerst Gereformeerd en Hervormd Winsum-Obergum en later ook met Halfambt, de regio rondom Westernieland, Eenrum en Den Andel.

Sinds die laatste toevoeging heeft de kerk naast de religieuze vieringen zich ook beziggehouden met kunst en cultuur in de oude kerken die zij nog gebruikt. Deze kerken zijn Den Andel, Eenrum, Westernieland en de Torenkerk in Winsum, waarvan de laatste nog in bezit is en de andere in eigendom zijn van de stichting Oude Groninger Kerken.

Deze vieringen van cultuur als kunst en muziek komen in beeld via <https://www.kerkinhetdorp.nl/> en <https://www.monnikenwerk.nu/>, een verrijking van de beleving van de diepere lagen in de mens, verbonden met bewustwording en zingeving.

Kerkgenootschappen beschikken vaak over landerijen die zij verpachten, zo ook in Winsum. De opbrengst van pacht is relatief laag en pachtcontracten zijn vaak langjarig. Op dit moment profiteert een kleine groep van de landbouwgrond, waarom dan niet anders waarbij wellicht een 100tal mensen kunnen profiteren van dezelfde grond?

Met de aanleg van de Novaweg, een nieuw aangelegde rondweg boven Obergum, zijn landerijen beschikbaar gekomen waarvoor wij een andere bestemming zoeken die meer bij een moderne kerk passen en met name vanuit het oogpunt van rentmeesterschap, leefbaarheid en natuurherstel.

Gelijktijdig snijdt het mes aan twee kanten! De begroting van PGWH laat de komende jaren een toenemend tekort zien door veroudering zo ook Covid dat een teruglopend aantal kerkbezoekers heeft laten zien.

Om deze reden zijn wij het gesprek aangegaan met de gemeente Het Hogeland om met ons te kijken wat de mogelijkheden zijn om een deel van deze landerijen in te zetten voor een nieuwe manier van bewoning: Tiny Houses. Dit is uitgegroeid tot de ontwikkeling van een gebied van 7,5ha met een ecologisch kader waar mens, natuur en milieu elkaar ontmoeten in een toekomst bestendig plan voor mens en aarde.

Burgerinitiatief, functiecombinaties van natuur dat kwaliteit toevoegt aan het landschap, wonen en energie zijn sleutelwoorden hier.

Dit plan zal een overall beeld schetsen van de ideeën en plannen rondom Terra Nova.

Totale plan, de droom

“Loop voorzichtig aangezien je door mijn dromen loopt...” een uitspraak van William Yeats, een Iers dichter en Nobelprijswinnaar.

En ja, het is een droom die we werkelijkheid laten worden en waar jij doorheen kunt lopen. Voorzichtig zodat je alles ziet, ruikt voelt, ervaart. Wandelen door de tuinen, ruiken aan de bloemen, wonen op een mooie plek omringt door de natuur. Een plek waar je energie van krijgt, letterlijk en figuurlijk.

Het totale plan omvat een totaal van Tiny Houses, energieopwekking, permacultuur, burgerparticipatie, zingeving en natuur. Een ecologische zone, een future driven park, nabij het centrum van het mooiste dorp van Nederland volgens de ANWB, voor de gemeente Het Hogeland en ook voor de Protestantse Kerk in Nederland een voorbeeldfunctie.

De PGWH wil grond die in haar bezit is financieel beter benutten en ook de basisgedachte rondom rentmeesterschap in praktijk brengen waarbij zorg voor de aarde en mens tot haar recht komt. Een voorbeeld zijn voor andere kerken, dorpen, partijen speelt hierin een rol. Ruim tien jaar geleden werd de eerste energie neutrale kerk in Nederland gerealiseerd door dezelfde kerk in Winsum, dit wordt een vervolg.

Zonne- en windenergie, ecologisch beheer van de aarde, stakeholders in plaats van shareholders, oog voor de ander die minder te besteden heeft of bewust kleiner wil wonen, dicht bij de natuur. Een plek waar insecten, kunst, voeden, leven, korte ketens, educatie, bewustwording en ontmoeten de basis vormen.

Een project voor en door Winsum

Het wordt een project voor en door bewoners uit het dorp Winsum, de regio en deels voor mensen die van verder komen.

De Protestantse Gemeente Winsum-Halfambt is eigenaar van de grond. Voor de realisatie van het plan is een stichting Terra Nova Winsum opgericht waarin een Winsum-brede groep deskundigen zitting heeft, dit voor een breed draagvlak. Op dit moment hebben ook enkele sportverenigingen interesse getoond in de activiteiten rondom energie.

Deze stichting adviseert en informeert, gaat contracten aan met marktpartijen, onderwijs en subsidieverstrekters en waar nodig met coöperaties uit de regio. Tot slot bereidt het de overdracht voor naar de nieuwe groep bewoners die een eigen coöperatie gaat vormen en het aanspreekpunt worden voor zowel maatschappij als kerk (PGWH).

De zone waarover we hier spreken ligt boven het Terra PrO aan de Onderdendamsterweg in Winsum en ook onder en boven de nieuw aangelegde rondweg ten Noorden van het dorp, de Novaweg. Hier vloeit de naam dan ook uit voort, Terra Nova (Nieuwe Aarde), voor nu de werknaam van het project.

De voedseltuin & -bos zo ook het kleine zonnepark en dorpsmolen die we willen plaatsen, zijn bedoeld voor zowel Terra Nova als de bewoners en verenigingen van het dorp. Punt van aandacht zijn de mogelijkheden die de huidige regelgeving biedt.

PGWH, voorfinanciering en risico

-

Stichting Terra Nova Winsum (sTNW)

Inmiddels is de stichting (KvK 90210891) een feit en start zij vanaf 26 september 2023 met de aan haar toegekende taken. Deze stichting adviseert en faciliteert waar nodig en bereidt de overgang voor naar de bewoners coöperatie van het nieuwe Terra Nova. Ook zal de stichting actief fondsen werven voor de realisatie van de ecologische zone.

In het bestuur zitten mensen die namens de lokale kerken zo ook niet gebonden personen zitting hebben.

Het bestuur van stichting Terra Nova Winsum bestaat uit:

Wilte Everts, voorzitter en voormalig burgemeester Bedum

Wim Kwant, bestuurslid en ondernemer

Arie van Dorp, bestuurslid en deskundige bouw, energie en innovatie

Ellen de Vries, secretaris, verhuur en exploitatie vakantiepark

Klaas Bos, penningmeester en financieel deskundige

Aanvullend kunnen personen een adviesrol krijgen voor specifieke kennis, een voorbeeld is Jan Langeraar als ecologisch adviseur.

Bewoners Coöperatie

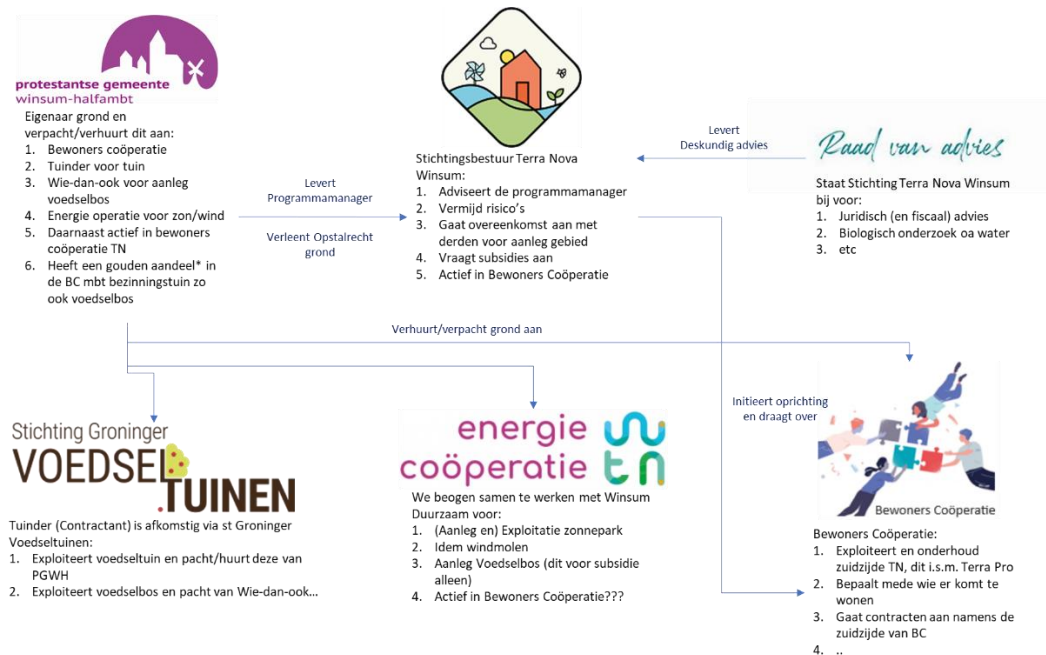
De stichting initieert tijdens de voorbereiding en realisatie een bewoners coöperatie die verantwoordelijk wordt voor de exploitatie en toewijzing (ballotage) van de grond en te verhuren tiny houses.

Zij int de pachtgelden, draagt dit af, zij onderhoudt het terrein van de zowel tiny houses en bezinningstuin c.a. en meer.

Overzicht structuur

Onderwijs

Bij de realisatie van het plan willen we het onderwijs waar mogelijk betrekken!

Op dit moment zijn er contacten met o.a. Terra Winsum, NHL Stenden en de Hanze-hogeschool en bij het Alfa-college staat een aanvraag voor en project voor studenten uit. De uiteindelijke coördinatie willen wij graag neerleggen bij [Vakland Het Hogeland | een leven lang leren.](#)

Terra Pro Winsum (o.a. Onderdendamsterweg Winsum)

Terra Pro (Praktijk Onderwijs) is de bovenbuur van Terra Nova. Studenten hiervan krijgen een praktijkgerichte opleiding, o.a. op het gebied van groen en hospitality. Wij willen ze graag een plek bieden waar ze praktijkervaring kunnen opdoen in het onderhoud van de groep, de exploitatie van een ontmoetingsruimte en meer.

Met vertegenwoordigers van Terra is gesproken over samenwerking, er is contact geweest en de reacties zijn positief. De exacte plannen worden uitgewerkt evenwijdig aan de ontwikkeling van de ecologische zone.

Zo is de wens geuit om in samenwerking met Proeflokaal Bakkerij Rutgers een verkoop- en horecapunt te realiseren in de ontmoetingsruimte die we graag willen hebben. Dit is nog prematuur maar op deze wijze kunnen jongeren met een afstand tot de arbeidsmarkt praktijkervaring opdoen.

NHL Stenden Leeuwarden

Aan deze opleiding is gevraagd om een groep studenten van o.a. bedrijfskunde en leisure diverse business cases van Terra Nova onder de loep te nemen en om met voorstellen te komen. In het najaar van 2023 en mogelijk voorjaar 2024 zullen studenten dit doen.

Hanzehogeschool Groningen

In 2022 hebben studenten van deze HBO-instelling een onderzoek gedaan naar de keuze op een windmolen dan wel zonnepark het beste was voor Terra Nova. Het vervolg is nu een mogelijke samenwerking bij de realisatie van een aantal Tiny Houses op het terrein die (bijna geheel) offgrid worden. Dit concept waarin onderwijs en bedrijfsleven samenwerken heet Pure Living, lector Egbert Dommerholt is aanspreekpunt hier vanuit het gedachtengoed van biobased bouwen.

Alfa-college Groningen

Er staat een vraag uit bij deze onderwijsinstelling om onderzoek te doen naar hoe de bevolking van Winsum denkt over onze plannen. Het is prematuur nog, nadere info volgt.

⇒ [Vakland Het Hogeland](#) als centraal aanspreekpunt includeren voor onderwijs

Groene hart bij de stad

De [omgevingsvisie](#) van de gemeente Het Hogeland biedt ruime mogelijkheden om het plan dat wij willen indienen ook daadwerkelijk de ruimte te geven. Als we zowel de omgevingsvisie lezen en ook het uitgangspunt van de [nieuwe omgevingswet](#) erbij pakken dan is er ruimte te over voor zowel burgerparticipatie als overheidsparticipatie.

In de omgevingsvisie wordt [Gebied 3. Groene hart bij de stad](#) genoemd. Ambitie 2, een levend(ig) Hogeland voor wat betreft ruimte zoeken om aan de woningvraag te kunnen voldoen, ambitie 3. Het samen met partners ontwikkelen van een toekomstbestendige koers waar o.a. natuur, landbouw en verduurzaming worden genoemd. Tot slot ook ambitie 4. Het groene karakter, energie en nieuwe woonbuurten. Wij werken graag mee aan deze droom van Het Hogeland.

In de omgevingswet komen zaken naar voren als duurzame energie, circulair, groen karakter, nieuwe woonbuurten. Tot slot geeft de visie aan: "We willen woonmilieus maken die aanvullend zijn op het aanbod in Groningen en aansluiten bij het karakter van het dorp. Dat betekent een dorpsse, ongedwongen opzet met een variatie aan woningen." Tiny Houses en Flexwoningen zijn aanvullend, ze bieden plek aan mensen die tijdelijk onderdak nodig hebben, over een (te) smalle beurs beschikken of juist anders willen wonen en de natuur niet onnodig willen belasten.

We hebben de gemeente gevraagd om dit project vanuit de nieuwe Omgevingswet te beoordelen, mogelijk kan dit inhouden dat de formele aanvraag pas op 2 januari 2024 kan

worden ingediend. Tevoren kunnen de diverse onderzoeken worden gedaan. Daarbij ook nog dat de gemeentelijke subsidiepot voor de diverse voorafgaande onderzoeken (bodem/flora/archeologie/etc.) voor 2023 lijkt uitgeput.

Als mensen zelf meer ideeën hebben, vraagt dat om een andere rol van de overheid. De ondersteuning van al die ideeën en plannen door de overheid heet overheidsparticipatie. De gemeente kan bijvoorbeeld voorzieningen aanbieden of beschikbaar stellen. Met wijkbudgetten bijvoorbeeld kunnen bewoners eigen plannen laten uitvoeren in hun buurt.

De lokale overheid kan geld steken in lokale initiatieven en de burger kan met ideeën komen waar de gemeente aan meewerkt vanuit een participatief oogpunt bekeken. Bestaande regels kunnen flexibeler worden ingezet en ruimte kan worden gecreëerd voor nieuwe concepten.

De komende tijd blijven we intensief overleg plegen met de gemeente Het Hogeland om een zo optimaal mogelijk plan in realiteit om te zetten, een parkachtige ecologische zone waar wonen, leven en milieu samenkomen!

SDG Nederland

Het project Terra Nova is door de provinciale vertegenwoordiger van [SDG Nederland](#) aangemeld voor het SDG Predicaat, dit omdat het project aan meerdere ontwikkelingsdoelen van de VN voldoet als gezondheid en welzijn, onderwijs, betaalbare en duurzame energie, oog voor mensen met een smalle beurs, klimaat en nog veel meer. Uiteraard zijn wij hier erg blij mee. De tekst uit het persbericht luidt:

SDG Action Day's zet Terra Nova Winsum in de Schijnwerpers voor Duurzame Inzet en Inspiratie

“De aanstaande SDG Action Day's, die van 21 tot en met 26 september (2023) worden gehouden, zullen een opmerkelijke bijeenkomst en erkenning van duurzame inspanningen bieden. Dit jaar staat het evenement in het teken van het thema "Act Together Now", waarbij nadruk wordt gelegd op het belang van collectieve actie en betrokkenheid bij het creëren van positieve veranderingen. De Protestantse gemeente Winsum-Halfambt toont tijdens deze gelegenheid een opmerkelijk initiatief met hun project "Terra Nova Winsum", dat een voorbeeld is van duurzame ontwikkeling en gemeenschapsbetrokkenheid.

Terra Nova Winsum heeft een innovatief plan ontwikkeld dat duurzaamheid, circulaire praktijken, betaalbare huisvesting en de waarden van de kerk combineert. Het project omvat aspecten zoals voedselvoorziening, energievoorziening uit zonne- en windenergie, voedseltuinen en -bossen, en zelfs de integratie van tiny houses en flexwoningen. Dit alles wordt gekoppeld aan educatie, bewustwording en zingeving om een holistische aanpak te bevorderen die in lijn is met de 17 Sustainable Development Goals (SDG's) van de Verenigde Naties.

Deze inspanningen hebben Terra Nova Winsum op de radar gebracht voor het felbegeerde SDG-predicaat, een eer die gemeenschappen erkent die opmerkelijke stappen ondernemen

om de SDG's te integreren in hun kernmissie en activiteiten. De overhandiging van dit predicaat door..... vindt plaats op 25 september om 16:00 uur in de Centrumkerk, Winsum.

*"Terra Nova Winsum vertegenwoordigt een voorbeeld van hoe een gemeenschap zich kan inzetten voor duurzame doelen en positieve verandering kan bewerkstelligen," aldus Anita van der Noord, SDG-regio coördinator/ aanjager Brede Beweging van SDG Nederland.
"Het predicaat zou niet alleen hun toewijding erkennen, maar ook andere gemeenschappen stimuleren om vergelijkbare stappen te zetten.*

De overhandiging van het SDG-predicaat aan Terra Nova Winsum zou niet alleen de inzet van de gemeenschap erkennen, maar zou tevens de positieve impact van samenwerking tussen kerken, gemeenschappen en duurzaamheidsinitiatieven benadrukken."

Terra Nova, De Ecologische Zone

De PGWH heeft aan architect Rens Heestermans gevraagd om met een idee te komen voor de inrichting, dit in overleg met de programmamanager Hille Meetsma. Rens is ervaren in projecten met daarin gebiedsontwikkeling en Tiny Houses.

Na een eerste schets van alleen het deel van de Tiny Houses (fase-1), en in latere instantie de wens tot realisatie van een energiepark en voedseltuin (fase-2), is na overleg met de gemeente Het Hogeland een bredere visie op de ecologische zone gerealiseerd die nu verwoord is in dit plan. Hierin is beschreven en getekend het gehele gebied van 7,5 hectare. Het plan dat er nu ligt vormt de basis voor de verdere stappen in het proces om te komen tot realisatie.

Voor het totale plan is een stichting Terra Nova Winsum opgericht die adviseert en subsidie aanvraagt voor de zuidzijde. Voor de noordzijde wordt samenwerking gezocht met een (Energie-) coöperatie voor energie en voeding, deze kan zelfstandig subsidie aanvragen.

Noordzijde:

Opbrengst van Zon, Wind en Aarde.

De wens is om ten noorden van de Novaweg de 4,5 hectare in te richten voor de hierna genoemde onderdelen. Om het geheel geen productieomgeving te laten zijn wordt onderzocht wat de mogelijkheden zijn om een educatief aspect toe te voegen.

Voedseltuin, ca 1,0ha

Vanuit het initiatief [Toukomst](#) van het Nationaal Programma Groningen is de stichting [Groninger Voedseltuinen](#) ontstaan. Tuinders worden begeleid en via een lening voorzien van opstartgeld om een voedseltuin te ontwikkelen om lokaal geteelde voeding te promoten. De ecologische voetstap van de mens en het bewuster omgaan met de seizoenen qua voeding vormen de basis. Transitie naar een duurzame en natuurpositieve landbouw en voedselvoorziening is het uitgangspunt.

De aanleg en het beheer wordt gedaan door een commerciële tuinder die de uitgangspunten van permacultuur hanteert. Deze tuin valt onder eigendom van die tuinder en deze draagt een huurbedrag per hectare af aan de eigenaar van de grond. De toegankelijkheid van het terrein hangt af van de uitgangspunten van zowel de Groninger Voedseltuinen als van de tuinder.

Voedselbos, ca 1,5ha

Het voedselbos is in basis algemeen toegankelijk voor iedereen. Het kunnen rapen en plukken van de producten is toegankelijk voor de mensen die een abonnement hebben dan wel wordt per afname betalen.

Het Wereld Natuur Fonds wil samen met Stichting Voedselbosbouw willen gezamenlijk de [opschaling](#) van voedselbossen realiseren. De provincie Groningen wil meer bossen in de provincie realiseren, het gaat hierbij om kavels van minimaal 1 ha. Beide zijn deel van dit plan.

Het beheer komt mogelijk in handen van c.q. onder regie van de voedseltuinder. Hiervoor is gekozen omdat voor de realisatie en om het algemeen toegankelijk te houden, subsidie beschikbaar is. Genieten wat het voedselbos kan bieden en mogelijk leermomenten bij het mede-beheer door leerlingen van Terra Pro in Winsum.

Zonnepark, ca 1+ha

De opbrengst van beide komt in eerste instantie ten goede van de bewoners en gebruikers van de ecologische zone. Na deze groep komen mensen met een smalle beurs in de directe regio aan bod zodat pieken in de kosten van energie beter opgevangen kunnen worden tegen een sociaal acceptabele prijs. Tot slot ook verenigingen en kerken in Winsum. Woorden als MVO, Postcoderoos, Energie Coöperatie en sociaal worden hier in één adem genoemd.

De realisatie willen we in samenwerking met een lokale/regionale energie coöperatie vormgeven.

Dorpsmolen, ca 0,25ha

Een overvloed aan energie overdag door wind en zon, zeker in de zomerperiode. De herfst en wintermaanden minder zon maar meer wind. Dit alles door grote windmolen- en zonneparken die eigendom zijn van internationale bedrijven of van rijke individuen. Wij willen graag een dorpsmolen en een klein zonnepark voor de eigenbehoeften en tegen een lage prijs qua tarifiering.

Deze dorpsmolen is een breed gedragen wens, zowel kerken als enkele sportverenigingen (voetbal en tennis) doen graag mee. Een dorpsmolen is een sociaal project dat ook de mensen met een smalle beurs van goedkopere energie kan voorzien. De meeropbrengsten vanuit een energie coöperatie kunnen worden gebruikt voor lokale initiatieven die de transitie als uitgangspunt hebben.

Opslag energie en opladen vervoersmiddelen

Een overschot aan stroom door zon en/of wind, willen we opvangen in accu's, het liefste gemaakt van batterijen afkomstig uit auto's die niet meer rijden, bijvoorbeeld via sloperijen/Tesla/etc.

Op de parkeervoorziening aan zowel noord- als zuidzijde komen enkele laadpalen voor elektrische voertuigen die concurrerende tarieven hanteren.

Voorlopig standpunt over energie

Het is geen gegeven dat er een groot zonnepark en een hoge dorpsmolen (75mtr) komt. Mochten de stroomprijzen langdurig laag worden dan is het te overwegen om een kleiner zonnepark en kleine molen (max 20mtr) te plaatsen. In dat geval wordt ingezet op accusystemen die tegen kostprijs of lager energie kunnen opslaan om voor enkele dagen in de behoefte te kunnen voorzien.

Ruimte voor andere zaken, educatie en bewustwording

Om te voorkomen dat de noordzijde van de Novaweg puur een productiegebied wordt van energie, wind, zon en voeding, willen we het gebied aantrekkelijk maken voor publiek. We zijn in contact met de Natuur- en Milieufederatie Groningen en met [Vakland Het Hogeland](#) om te kijken of we van het noordelijke gebied een [inspiratietuin](#) kunnen maken, een parkachtig gebied met een educatief karakter. Tussen en onder de zonepanelen gras, wilde domestic planten en bloemen en de walsloot die straalt van de biodiversiteit.

De tussenruimte kan ook, al dan niet in combinatie, worden ingenomen door de huidige pachter met kleinvee of door de tuinier die er kippen en eenden (tegen slakken ed) laat rondlopen of wellicht een klein groepje “waddenvarkens”.

De ruimte aan de zijkant van het gebied kan worden ingericht met meer biodiversiteit als wilde bloemen die aantrekkelijk zijn voor bijen en insecten, zij zijn noodzakelijk voor de bestuiving en honing dat wellicht als bijproduct kan worden gemaakt van het park.

Zuidzijde

Over Leven, Zingeving en bewustwording

Ten zuiden van de Novaweg willen we een plek realiseren voor wonen en bezinning, in totaal gaat het hier om 2,5ha grond, waarvan 2ha voor wonen.

Bezinningstuin

Winsum ontbeert een echt park. De Nederlands Gereformeerde Kerk heeft een stiltetuin grenzend aan haar kerkgebouw, her en der zijn er groene gebieden, maar een park is nog niet aanwezig. De noordzijde krijgt een parkachtig aanzien gecombineerd met energieopwekking en voedselvoorziening. De onderzijde van het gebied gaat een bezinningstuin krijgen waar kunst, insecten, natuur en samen zijn elkaar ontmoeten.

Ontmoetingsplek

We willen hier een kleine ontmoetingsplek realiseren vergelijkbaar met de Tiny Church op de Floriade in Almere. Het is een gebouw dat zelfvoorzienend is en met de zon meedraait. Het kan gebruikt worden voor o.a. beperkte horeca i.c.m. Terra PrO/Proeflokaal bakkerij Rutgers Baflo, aan de achterzijde een paar was/droogmachines voor de Tiny Houses, zo ook voor de verhuur aan groepen, om te kunnen vergaderen, etc.

Bloemen en planten

Het gebied wordt rijk uitgerust met langjarige bloemen en planten die van oorsprong in de regio voorkomen en die gedurende het gehele seizoen bloeien ed. Voor insecten dienen zij een bron van voeding te zijn zodat een imker er bijenkorven kan plaatsen. Zonder insecten geen bestuiving en zonder dat geen biologische voeding. Het watergangen op Terra Nova zijn rijk aan leven. Met het waterschap is contact geweest om de kwaliteit van het water verder te verbeteren.

Kunst

Her en der worden zitjes geplaatst soms in combinatie met kunst die uitnodigt tot nadenken, toe bezinning. Een regionale ontwerper is gevraagd met ideeën te komen.

Tiny Houses en iets groter

De eerste schets bood ruimte aan 62 Tiny Houses op 2ha grond. Na een gesprek met de gemeente Het Hogeland waarin een verzoek van hen omtrent flexwoningen werd geopperd, is het aantal teruggebracht tot max 26 kleine woningen. Daarnaast hebben we rekening gehouden met 16-20 iets grotere geschakelde woningen, door de gemeente Flexwoningen genoemd.

Het gebied tussen de woningen zal als een parkachtig gebied ontwikkeld worden met daarin speelplekken voor kinderen, een uitlaatplek voor huisdieren, fruitbomen en -struiken.

Het overige deel van het document is verwijderd omdat het aan verandering onderhevig is.

